

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-28– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-28– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

02 Μαΐου 2017

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **01/06/2017**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-28, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ**Ε.Ε – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Αξιοσημείωτη βελτίωση στο οικονομικό κλίμα σε ΕΕ και Ευρωζώνη**

Τον Απρίλιο, ο δείκτης οικονομικού κλίματος βελτιώνεται στην ΕΕ (+1,4), στις 110,6 μονάδες, αλλά και την Ευρωζώνη (+1,6), στις 107,9 μονάδες¹. Αναλυτικότερα:

Στην **Ευρωζώνη**, η ανάκαμψη του δείκτη οικονομικού κλίματος εκπορεύεται από τη βελτίωση των προσδοκιών σε όλους τους τομείς, αλλά και από την καταναλωτική εμπιστοσύνη. Συγκεκριμένα, οι επιμέρους δείκτες κλίματος κερδίζουν έδαφος τόσο στη **Βιομηχανία** (+1,3) και τις **Κατασκευές** (+3,7), όσο και στις **Υπηρεσίες** (+1,4) και το **Λιανικό Εμπόριο** (+1,4), με την **καταναλωτική εμπιστοσύνη** (+1,4) να κινείται στο ίδιο μήκος κύματος. Σε επίπεδο χωρών, μεταξύ των πέντε μεγαλύτερων οικονομιών της Ευρωζώνης, το οικονομικό κλίμα βελτιώθηκε σε όλες: στην Γερμανία (+1,8), την Ιταλία (+1,4), την Ολλανδία (+0,8), την Γαλλία (+1,2) και την Ισπανία (+1).

Η οριακά μικρότερη βελτίωση των προσδοκιών σε επίπεδο **ΕΕ** οφείλεται στο επί της ουσίας αμετάβλητο κλίμα στο Ηνωμένο Βασίλειο (+0,3), όταν στην Πολωνία (+1,1) σημειώνεται βελτίωση του σχετικού δείκτη. Σε τομεακό επίπεδο, οι προσδοκίες σε σχέση με την Ευρωζώνη παρουσιάζουν κοινή, θετική τάση σε όλους τους τομείς, αν και ελαφρώς λιγότερο έντονη στις Κατασκευές, το Λιανικό εμπόριο και την καταναλωτική εμπιστοσύνη. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +3 και +2,6 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι προσδοκίες για την εξέλιξη της παραγωγής επιδεινώθηκαν ελαφρά στην ΕΕ, ενώ οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης βελτιώθηκαν και στις δύο ζώνες, όπως αντίστοιχα και οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +13,3 και +14,2 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους αλλά και για την τρέχουσα ζήτηση κερδίζουν έδαφος σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση δεν μεταβάλλονται.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +5,1 μονάδες στην ΕΕ και τις +3,2 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα ανακάμπτουν τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, ενώ οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα υποδηλώνουν μικρή κλιμάκωση στην ΕΕ, με την τάση στις προβλέψεις για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες να είναι θετική και στις δύο ζώνες.
- Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινήθηκε στις -5,3 και -6,2 μονάδες αντίστοιχα, σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών βελτιώθηκαν στην ΕΕ και περισσότερο στην Ευρωζώνη, ενώ και στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται θετική τάση και στις δύο ζώνες.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -3,4 και -3,6 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους βελτιώνονται στην ΕΕ και την Ευρωζώνη, όπως και οι αντίστοιχες για την οικονομική κατάσταση της χώρας. Η πρόθεση αποταμίευσης επιδεινώθηκε οριακά στην Ευρωζώνη, ενώ στις προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας σημειώθηκε βελτίωση σε αμφότερες τις δύο ζώνες και κυρίως στην Ευρωζώνη.

¹ Λόγω αναθεώρησης των αποτελεσμάτων Μαρτίου στη Γαλλία, πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο μια μικρή προς τα πάνω (+0,1) αναθεώρηση του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος στην ΕΕ (109,2) και την Ευρωζώνη (108) μονάδες.

- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** (δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος) περιορίζεται τον Απρίλιο στην ΕΕ (+23,8 από +25,6 μον.) και αντίστοιχα στην Ευρωζώνη (+21,2 από +23,8 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων επιδεινώνονται και στις δύο ζώνες, εξέλιξη ανάλογη με εκείνη στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της ζήτησης και τις προβλέψεις της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο.

Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2016=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

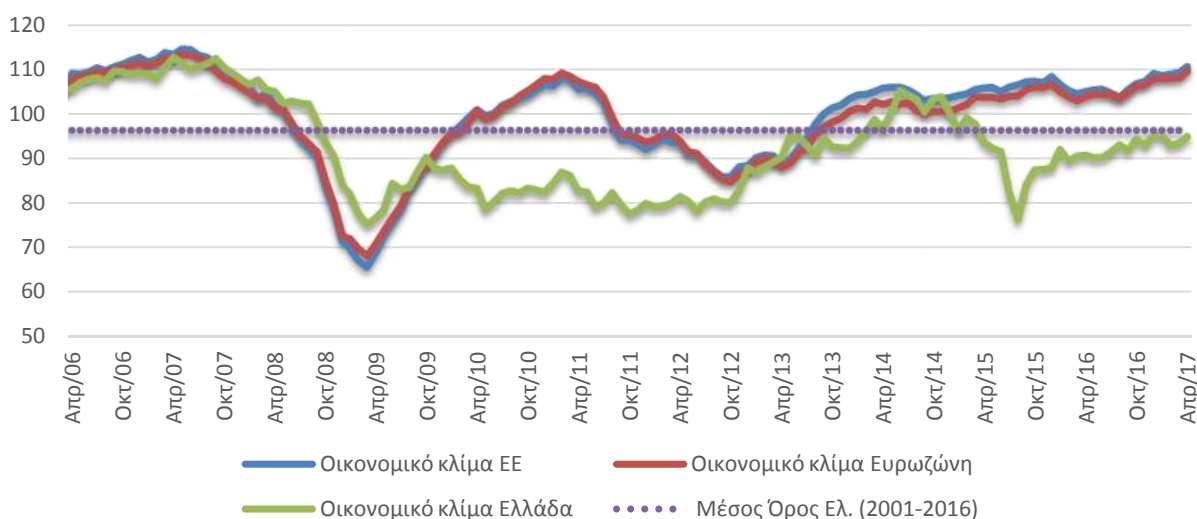
Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016			
ΕΕ-28	67,2 Μαρ-09	114,1 Ιουν-07	99,3	100,8	89,8	94,9	104,4	106,0	105,6			
Ευρωζώνη	70,0 Μαρ-09	113,5 Ιαν-01	98,7	102,1	89,9	93,2	101,3	104,1	104,7			
Ελλάδα	74,4 Μαρ-09	111,9 Απρ-04	95,9	81,6	80,9	91,6	100,5	89,7	91,8			
Περιοχή	2016											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-28	106,6	105,2	104,5	105,0	105,5	105,5	104,6	103,7	105,4	106,8	107,2	109,0
Ευρωζώνη	105,0	103,9	102,9	103,9	104,5	104,3	104,4	103,4	104,8	106,3	106,5	107,8
Ελλάδα	92,0	89,4	90,5	90,7	90,1	90,2	91,4	93,0	91,8	94,3	92,9	95,1
Περιοχή	2017											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-28	108,6	108,9	109,2	110,6								
Ευρωζώνη	108,0	108,0	108,0	109,6								
Ελλάδα	95,1	92,9	93,4	94,9								

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

² Οι ακραίες τιμές αναφέρονται στην περίοδο 2001-2015, σε όλους τους πίνακες

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-28 και Ελλάδα (1990-2016=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

ΕΛΛΑΔΑ: Βελτίωση οικονομικού κλίματος, ανακοπή της πτώσης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Ενισχύεται ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος και τον Απρίλιο, φθάνοντας στις 94,9 (από 93,4) μονάδες, σε υψηλότερο μάλιστα επίπεδο από το αντίστοιχο περυσινό (90,7 μονάδες). Στους επιμέρους επιχειρηματικούς τομείς, καταγράφεται βελτίωση προσδοκιών στις Υπηρεσίες και οριακά στο Λιανικό εμπόριο, σταθερότητα στη Βιομηχανία, αλλά επιδείνωση στις Κατασκευές. Από την πλευρά των νοικοκυριών, η πτωτική πορεία της καταναλωτικής εμπιστοσύνης ανακόπτεται μετά από τρεις μήνες συνεχούς υποχώρησης, αν και ακόμη κινείται σε πολύ χαμηλό επίπεδο. **Η διαφαινόμενη ολοκλήρωση της εκκρεμούς αξιολόγησης του προγράμματος φαίνεται ότι αμβλύνει την επιχειρηματική αβεβαιότητα και απαισιοδοξία, ενώ οι πιέσεις στο φορολογικό και ασφαλιστικό, έχουν σε σημαντικό βαθμό ήδη προεξοφληθεί κατά τους προηγούμενους μήνες. Ως αποτέλεσμα, διατηρείται συνολικά μια τάση σταθεροποίησης του οικονομικού κλίματος.** Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, τόσο οι θετικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες, όσο και οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση, αλλά και το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα δεν μεταβάλλονται ουσιαστικά.
- στις **Κατασκευές**, οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων βαίνουν δυσμενέστερες, ενώ στις πολύ αρνητικές προβλέψεις απασχόλησης καταγράφεται μικρή βελτίωση.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις εξασθενούν εκ νέου, σε αντιδιαστολή με τις πιο ελαφρώς πιο αισιόδοξες προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους. Οι εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων υποδηλώνουν αποκλιμάκωση.
- στις **Υπηρεσίες**, οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων αλλάζουν τάση και εξισορροποούνται, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να βελτιώνονται, παρά την επιδείνωση των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι δυσμενείς προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάστασή τους και για την οικονομική κατάσταση της χώρας αμβλύνονται σημαντικά, εξέλιξη που αντισταθμίζεται εν μέρει από την επιδείνωση στις προβλέψεις για την ανεργία και την πρόθεση για αποταμίευση, η οποία καταγράφει τέταρτο διαδοχικό, ιστορικό χαμηλό.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Σταθερότητα επιχειρηματικών προσδοκιών, θετικές προοπτικές στην παραγωγή

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία παραμένει τον Απρίλιο στα ίδια σχεδόν επίπεδα σε σχέση με τον Μάρτιο, στις 93,3 (από 93,7) μονάδες, ελαφρώς υψηλότερα έναντι της αντίστοιχης περυσινής του επίδοσης (90,9 μονάδες). **Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, τόσο οι θετικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες, όσο και οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση, αλλά και το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα δεν μεταβάλλονται ουσιαστικά.** Αναλυτικά:

α) Σε **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ο αρνητικός δείκτης κινείται οριακά προς τα κάτω τον Απρίλιο, στις -27 μονάδες, με το 32% (από 31%) των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 5% να αναφέρει εκ νέου το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο κινείται επίσης οριακά προς τα κάτω, στις +24 μονάδες, με το 35% των επιχειρήσεων να προβλέπει άνοδο της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και ένα 11% να αναμένει μείωσή της.

γ) Ως προς τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό θετικό ισοζύγιο μειώνεται και αυτό κατά μία μονάδα, στις +12, με το 19% (από 21%) των επιχειρήσεων να αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 7% (από 8%) να δηλώνει το αντίθετο.

δ) Στους δείκτες **εξαγωγικής δραστηριότητας** καταγράφονται μικτές τάσεις και τον Απρίλιο: οι **θετικές εκτιμήσεις για τις εξαγωγές κατά το τελευταίο τρίμηνο** κερδίζουν έδαφος (+7 από +4 μον. το ισοζύγιο), όπως και οι **προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** (+30 από +28 μον. ο δείκτης). Τέλος, το ισοζύγιο στις **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** περιορίζεται οριακά στις -7 μονάδες.

ε) Οι **θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** περιορίζονται ελαφρά τον Απρίλιο (στις +27 από +32 μον. το σχετικό ισοζύγιο), με το 36% (από 40%) των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο πωλήσεων το προσεχές διάστημα και ένα 9% εκ νέου μείωσή τους. Από την άλλη πλευρά, στις εκτιμήσεις για τις **τρέχουσες πωλήσεις**, ο σχετικός δείκτης των -3 μονάδων αυξάνεται στις +3 μονάδες.

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** παραμένουν ουσιαστικά στα ίδια επίπεδα, στους 4,4 μήνες, ενώ το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** κινείται στο 69%.

ζ) Ο δείκτης στις **προβλέψεις για την απασχόληση** περιορίζεται στη -1 (από +7) μονάδα, με το ποσοστό των επιχειρήσεων το οποίο προβλέπει άνοδο απασχόλησης στο προσεχές τρίμηνο να μειώνεται κατά το ήμισυ, στο 6%, έναντι ενός 7% (από 6%) που αναμένει μείωση.

η) Οι **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** μεταβάλλονται οριακά προς τα πάνω (από τη -1 στη +1 μον.), με το 89% (από 81%) των επιχειρήσεων να προβλέπει σταθερότητα τιμών το επόμενο τρίμηνο και το 6% (από 9%) μείωσή τους.

θ) Σχετικά με τα ερωτήματα που τίθενται ανά τρίμηνο στην έρευνα, οι **εκτιμήσεις για τις νέες παραγγελίες** επιδεινώνονται ελαφρά τον Απρίλιο σε σύγκριση με τον Ιανουάριο, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -2 (από +2) μονάδες. Το 12% (από 10%) των επιχειρήσεων του τομέα αναφέρει πτώση των νέων παραγγελιών του, έναντι ενός 10% (από 12%) που δηλώνει αυξημένες νέες παραγγελίες.

ι) Ως προς τους **λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα**, το 38% (από 44%) των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η επιχειρηματική λειτουργία του είναι απρόσκοπτη, ενώ από τις υπόλοιπες, ένα 39% δηλώνει ως σημαντικότερο εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 10% την κεφαλαιακή ανεπάρκεια και ένα 11% άλλους παράγοντες που συνδέονται με την τρέχουσα οικονομική συγκυρία.

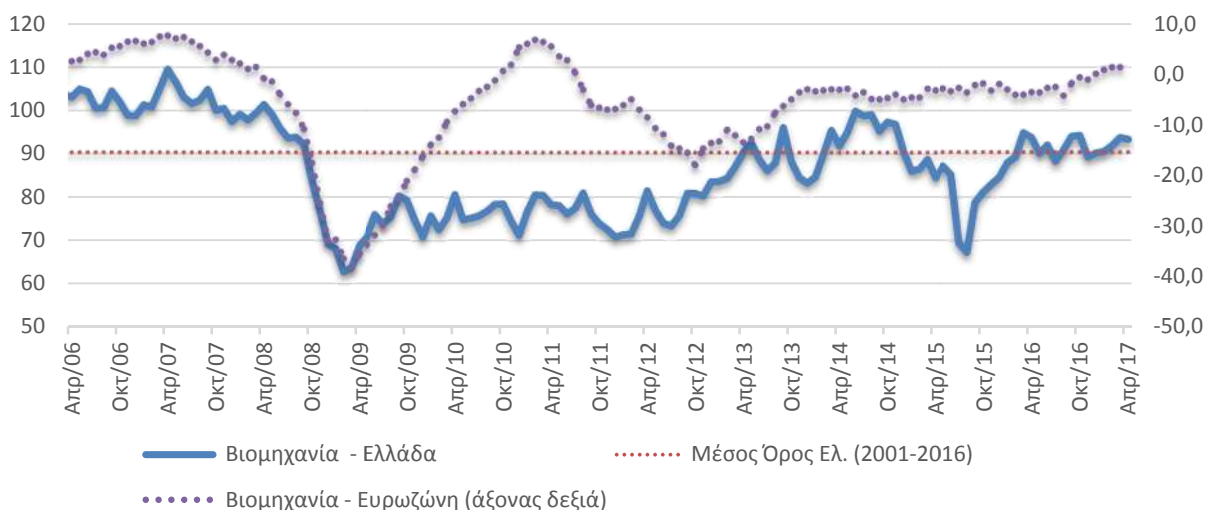
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος								
	Min	Max	2001-2016	2012	2013	2014	2015	2016			
Βιομηχανία (1996-2006=100)	62,8 <i>Φεβ-09</i>	109,5 <i>Απρ-07</i>	90,4	77,2	87,8	94,6	81,9	91,2			
2016											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
87,9	89,2	94,8	93,7	90,1	92,0	88,3	90,9	94,0	94,2	89,2	90,1
2017											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
90,5	91,8	93,7	93,3								

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

κ) Στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με την **ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων** στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, οι εκτιμήσεις των ερωτηθέντων επιδεινώνονται ελαφρά έναντι του προηγούμενου τριμήνου ως προς την αγορά της ΕΕ (+5 από +9 μον. ο δείκτης) και την εγχώρια αγορά (+7 από +16 μον. ο δείκτης), ενώ επιδεινώνονται ως προς τις λοιπές αγορές (+7 από +4 μον. το ισοζύγιο).

λ) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με τις **προβλέψεις των επιχειρήσεων για τον προορισμό των εξαγωγών τους τους προσεχείς μήνες**, καταγράφεται βελτίωση στους σχετικούς δείκτες σε σχέση με τη μέτρηση Ιανουαρίου, τόσο ως προς τις χώρες της ΕΕ (+21 από +12 μον ο δείκτης.), όσο και ως προς τις λοιπές (+28 από +11 μον.) και τα Βαλκάνια (+17 από +5 μον.).

Σε επίπεδο βασικών τομέων, οι κυρίαρχες τάσεις είναι ανοδικές. Αναλυτικά:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** τον Απρίλιο βελτιώνεται στις 100,4 (από 94,9) μονάδες. Το ισοζύγιο παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης παραμένει αμετάβλητο στις -17 μονάδες, ενώ στις προβλέψεις για την παραγωγή, ο σχετικός δείκτης αυξάνεται σημαντικά στις +43 (από +26) μονάδες, με το ισοζύγιο των αποθεμάτων να μην μεταβάλλεται από τις +14 μονάδες. Οι τάσεις στις εξαγωγικές μεταβλητές είναι κυρίως ανοδικές, ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση, το θετικό ισοζύγιο εξασθενεί κατά 9 μονάδες και διαμορφώνεται στις +3 μονάδες. Οι προβλέψεις για τις τιμές μεταβάλλονται θετικά (στις -7 από -13 μον. το ισοζύγιο), με το 92% (από 85%) των επιχειρήσεων να αναμένει σταθερότητα. Σε ό,τι αφορά τα τριμηνιαία ερωτήματα, ελαφρώς πτωτικά κινήθηκαν οι νέες παραγγελίες (+1 από +7 μον. το ισοζύγιο), με το ποσοστό εκείνων που αναφέρουν απρόσκοπτη δραστηριότητα να παραμένει στο 55% των επιχειρήσεων. Ως προς τις προβλέψεις για τις εξαγωγές, οι τάσεις είναι ελαφρώς καθοδικές προς τις Βαλκανικές χώρες και ανοδικές προς τις υπόλοιπες αγορές, ενώ τέλος, στο πεδίο της ανταγωνιστικότητας, καταγράφεται πτώση ως προς την εγχώρια αγορά και βελτίωση προς τις υπόλοιπες αγορές.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** επιδεινώνεται τον Απρίλιο, φθάνοντας στις 80,5 (από 89,4) μονάδες. Το ισοζύγιο των προβλέψεων για την παραγωγή δεν μεταβάλλεται από τις +11 μονάδες, ενώ ο δείκτης των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση χάνει αισθητά έδαφος (στις -51 από -33 μον.). Το ισοζύγιο εκτιμήσεων των αποθεμάτων αυξάνεται στις +15 (από +6) μονάδες, ενώ στους δείκτες για τις εξαγωγικές προοπτικές, οι τάσεις είναι μικτές. Στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της απασχόλησης, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο κινείται στις -12 (από -7) μονάδες, ενώ στις τιμές, ο σχετικός δείκτης μειώνεται στις +4 (από +11) μονάδες, με το 15% (από 31%) των ερωτηθέντων να προβλέπει άνοδο και το 10% (από 19%) πτώση τιμών. Στα ερωτήματα τριμήνου, ο δείκτης στις νέες παραγγελίες καταρρέει στις -35 (από -9) μονάδες, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρει απρόσκοπτη δραστηριότητα να διαμορφώνεται εκ νέου στο 9%. Ως προς τις προβλέψεις για τις εξαγωγές, η τάση είναι ανοδική ως προς όλους τους προορισμούς, όπως και σε σχέση με την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων.

Πτωτικά κινείται και ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, φθάνοντας στις 90,5 (από 93,5) μονάδες. Το ισοζύγιο των προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής περιορίζεται κατά 18 μονάδες, στις +11, ενώ ο δείκτης εκτιμήσεων για το ύψος των αποθεμάτων διαμορφώνεται στις +9 (από +14) μονάδες. Το αρνητικό ισοζύγιο των -33 μονάδων στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση κερδίζει 3 μονάδες, ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία, οι τάσεις στους εξαγωγικούς δείκτες είναι κυρίως πτωτικές, με το δείκτη πρόβλεψης της βραχυπρόθεσμης απασχόλησης να επιδεινώνεται στις -2 (από +6) μονάδες. Οι πληθωριστικές προσδοκίες για τις τιμές εξομαλύνονται ήπια (+8 από +11 μον. ο δείκτης), με τη συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων να αναμένει σταθερότητα (91% από 87%). Τέλος, αυξάνεται τον Απρίλιο στις +4 μονάδες (από μηδέν) σε σχέση με τον Ιανουάριο, το ισοζύγιο στις νέες παραγγελίες, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρει απρόσκοπτη δραστηριότητα να υποχωρεί στο 33% (από 41%). Σχετικά με τις προβλέψεις για τις εξαγωγές, οι τάσεις είναι ανοδικές προς τις Βαλκανικές και τις λοιπές αγορές και πτωτικές προς την ΕΕ, ενώ ανάκαμψη καταγράφεται ως προς την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων προς τις μη ευρωπαϊκές αγορές.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Επιδείνωση προσδοκιών, εκπορευόμενη από τις Ιδιωτικές κατασκευές

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές, μετά την ανάκαμψη του προηγούμενου μήνα, επανέρχεται τον Απρίλιο σε καθοδική τροχιά και διαμορφώνεται στις 47,7 (από 51,8) μονάδες, χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή επίδοση (57,5 μον.). **Σε κλαδικό επίπεδο, η τάση είναι ανοδική στα Δημόσια Έργα, αλλά έντονα πτωτική στις Ιδιωτικές Κατασκευές. Οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων βαίνουν δυσμενέστερες, ενώ στις αρνητικές προβλέψεις απασχόλησης καταγράφεται μικρή βελτίωση.** Αναλυτικά, ο δείκτης των -52 μονάδων στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων καταρρακτώει στις -61 μονάδες, με το 68% (από 59%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει απαισιόδοξες προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών του επόμενου τρίμηνο και μόλις το 7% να δηλώνει το αντίθετο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο σχετικός δείκτης παραμένει έντονα αρνητικός, στις -48 (από -50) μονάδες, με το 60% (από 56%) των ερωτηθέντων να προβλέπει μείωση των θέσεων εργασίας στον τομέα και το 12% άνοδο (από 7%). Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, ο αρνητικός δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων αμβλύνεται, κινούμενος στις -19 (από -26) μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας διαμορφώνονται στους 6,6, (από 7,5). Στο πεδίο των τιμών, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες διατηρούνται, αν και ελαφρώς πιο ήπιες, με το ισοζύγιο των -31 μονάδων να αυξάνεται στις -25 μονάδες, ενώ τέλος το 9% (από 8%) των επιχειρήσεων αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, το 31% επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση, το 48% την ανεπαρκή χρηματοδότηση, το 2% τις καιρικές συνθήκες και ένα 10% τους υπόλοιπους συγκυριακούς παράγοντες ως βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία του.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** υποχωρεί αισθητά τον Απρίλιο και διαμορφώνεται στις 52,4 (από 77,3) μονάδες, πολύ χαμηλότερα σε σχέση με το περυσινό του επίπεδο (71,7 μονάδες). Ο δείκτης πρόβλεψης για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών επιδεινώνεται σημαντικά, κινούμενος στις -59 (από -17) μονάδες, ενώ και οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου υποχωρούν, αλλά λιγότερο (-24 από -14 μον. ο δείκτης). Σε ό,τι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων χάνουν έδαφος, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις +3 (από +24) μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας διαμορφώνονται και πάλι στους 5,8 μήνες. Στις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες διευρύνονται ελαφρά, με το ισοζύγιο να κινείται στις -23 (από -19) μονάδες, ενώ τέλος, παραμένει στο 18% το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν αναφέρουν προσκόμματα στη λειτουργία τους. Από τις υπόλοιπες, σχεδόν οι μισές δηλώνουν την ανεπάρκεια χρηματοδότησης, το ¼ τη χαμηλή ζήτηση και ένα 7% τους λοιπούς παράγοντες ως βασικότερα λειτουργικά εμπόδια.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων** ενισχύεται ελαφρά και τον Απρίλιο, φθάνοντας στις 41,6 (από 34,3) μονάδες τον Μάρτιο, σε κατώτερο πάντως επίπεδο έναντι του αντίστοιχου περυσινού (53 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο χαμηλός δείκτης των -72 μονάδων αυξάνεται στις -63 μονάδες, ενώ και στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται μικρή άνοδος στο σχετικό ισοζύγιο (στις -61 από -65 μον.). Από τις επιχειρήσεις του κλάδου, το 66% (από 74%) αναμένει εκ νέου μείωση των θέσεων εργασίας και το 3% (από 2%) αύξηση. Στις υπόλοιπες μεταβλητές, ο δείκτης για τις εκτιμήσεις στις τρέχουσες εργασίες των επιχειρήσεων μεταβάλλεται από τις -55 στις -39 μονάδες, ενώ στις τιμές, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο αμβλύνεται στις -27 (από -38) μονάδες. Τέλος, σχεδόν καμία επιχείρηση δεν δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, όταν το 36%

αναφέρει την ελλιπή ζήτηση, το 46% τη χαμηλή χρηματοδότηση και το 12% την τρέχουσα οικονομική κατάσταση ως τα κυριότερα εμπόδια λειτουργίας του.

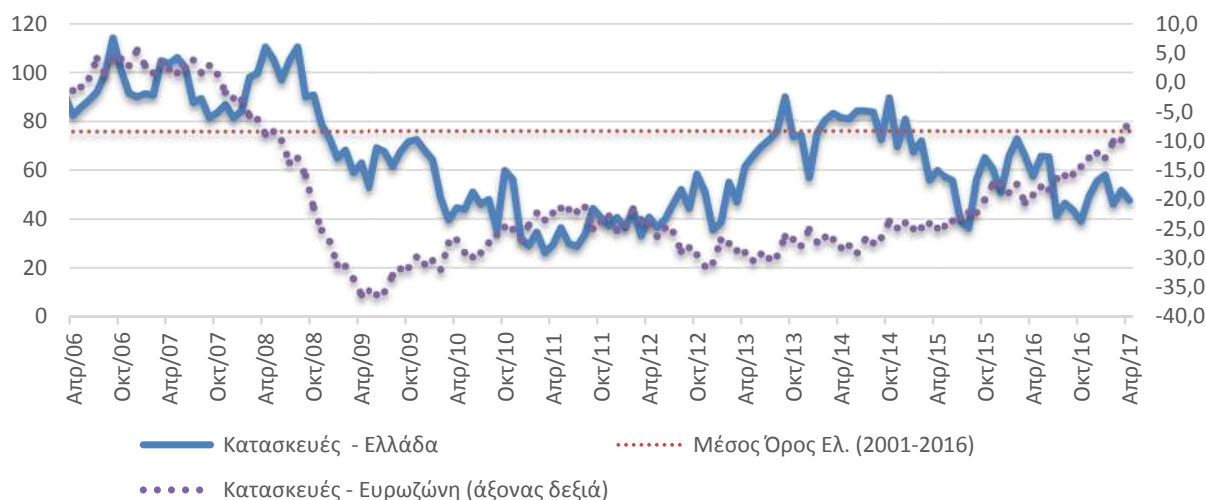
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος								
	Min	Max	2001-2016	2012	2013	2014	2015	2016			
Κατασκευές (1996-2006=100)	26,3 Μαρ-11	123,8 Σεπ-03	75,9	43,2	65,0	80,4	56,4	55,7			
2016											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
65,6	72,7	65,8	57,5	65,7	65,4	41,5	46,6	43,8	39,2	49,4	55,6
2017											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
58,1	46,2	51,8	41,6								

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Οριακή ανάκαμψη στις επιχειρηματικές προσδοκίες, μικρή βελτίωση στις προβλεπόμενες πωλήσεις

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** κινείται οριακά προς τα πάνω τον Απρίλιο, στις 91,7 (από 89,6) μονάδες, χαμηλότερα όμως σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή του επίδοση (97,5 μον.). Από τις κύριες μεταβλητές του δείκτη, **οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις εξασθενούν εκ νέου, αντίθετα με τις πιο αισιόδοξες προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, ενώ οι εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων υποδηλώνουν αποκλιμάκωση.** Αναλυτικά, οι θετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους εξανεμίζονται, με το σχετικό δείκτη να υποχωρεί κατά 7 μονάδες, στις -8, και το 31% (από 37%) των επιχειρήσεων να δηλώνει αυξημένες πωλήσεις, έναντι όμως του 39% που αναφέρει το αντίθετο. Ο δείκτης των αποθεμάτων υποδηλώνει αποκλιμάκωσή τους (στις +8 μον.), ενώ οι προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων το επόμενο τρίμηνο κερδίζουν ελαφρά έδαφος (στις +8 από +5 μον. το ισοζύγιο). Ως προς τις παραγγελίες προς προμηθευτές, καταγράφεται βελτίωση στον σχετικό δείκτη (+10 από -7 μον.), ενώ ενισχύονται ήπια οι θετικές προοπτικές για

την απασχόληση, με το σχετικό ισοζύγιο να ανέρχεται στις +20 (από +17) μονάδες. Τέλος, ως προς τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των τιμών, ο δείκτης των +4 μονάδων αυξάνεται οριακά, με το 85% να αναμένει και πάλι σταθερότητα.

Οι εξελίξεις σε επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι οι εξής:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** υποχωρεί τον Απρίλιο για πέμπτο συνεχή μήνα, φθάνοντας στις 90,7 (από 102,3) μονάδες, σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από τα αντίστοιχα περσινά (στις 129,1 μον.). Οι αισιόδοξες εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις αποδυναμώνονται σημαντικά, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +19 (από +42) μονάδες. Οι θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου εξασθενούν αισθητά, με το ισοζύγιό τους να κινείται στις -11 (από +30) μονάδες, ενώ στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα, ο αντίστοιχος δείκτης αποκλιμακώνεται (-15 από +7 μον.). Στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές, σημειώνεται πτώση στο σχετικό δείκτη (+3 από +36 μον.), ενώ και οι αισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης του κλάδου αποδυναμώνονται ήπια (+31 από +34 μον. ο δείκτης). Τέλος, ο δείκτης πρόβλεψης των τιμών κινείται σε υψηλότερα επίπεδα (+16 από +12 μον.).

Έντονη άνοδο καταγράφει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, κινούμενος στις 106,9 (από 65,6) μονάδες, χαμηλότερα σε σχέση με τα αντίστοιχα περσινά επίπεδα (89,2 μον.). Από τα βασικά στοιχεία δραστηριότητας, βελτιώνονται αισθητά οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, αλλά και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία τους (-5 από -44 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα καταγράφεται σταθερότητα του σχετικού δείκτη στις +12 μονάδες, ενώ οι αρνητικές προβλέψεις σχετικά με τις παραγγελίες προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο περιορίζονται (στις -8 από -25 μον. το ισοζύγιο). Στις προσδοκίες για την απασχόληση, ο δείκτης βελτιώνεται στις -3 (από -8) μονάδες, ενώ στις τιμές, η πτωτική τάση εξομαλύνεται ελαφρά (στις -3 από -6 μον. ο δείκτης).

Ανοδικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** και τον Απρίλιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 86 (από 74,3) μονάδες, υψηλότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι (73,6 μον.). Το αρνητικό ισοζύγιο για τις τρέχουσες πωλήσεις αμβλύνεται οριακά στις -29 (από -31) μονάδες, ενώ βελτιώνονται σημαντικά οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου (-5 από -30 μον. ο δείκτης). Ο δείκτης των αποθεμάτων παραμένει ως έχει (-7 μον.), ενώ στις προβλέψεις παραγγελιών προς προμηθευτές, το σχετικό ισοζύγιο σημειώνει αισθητή άνοδο στις +4 μονάδες. Σημαντικά λιγότερη απαισιοδοξία καταγράφεται και στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου (-6 από -30 μον. ο δείκτης), με το 21% (από 35%) των επιχειρήσεων να προβλέπει μείωση και το 15% (από 4%) αύξησή της. Τέλος, στις τιμές, ο αρνητικός δείκτης των -17 μονάδων αμβλύνεται περαιτέρω, στις -5 μονάδες.

Σημαντικά ανάκαμψη παρουσιάζουν τον Απρίλιο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, με τον σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 104,4 (από 97,1) μονάδες, σε χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό (94,7 μον.). Μικρή πτώση των 2 μονάδων καταγράφουν οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου, με τον δείκτη να διαμορφώνεται στις -5 μονάδες, ενώ αντίθετα οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου κερδίζουν έδαφος (+21 από +9 μον. ο δείκτης). Στα αποθέματα, ο σχετικός δείκτης υποχωρεί στις -8 (από +4) μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να μην

μεταβάλλονται ουσιαστικά (-7 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Ως προς τις παραγγελίες προς προμηθευτές, η τάση είναι εντόνως θετική (+18 από -15 μον. το ισοζύγιο), ενώ τέλος, ως προς τις προβλέψεις των τιμών, ο σχετικός δείκτης υποχωρεί στις -2 (από +5) μονάδες.

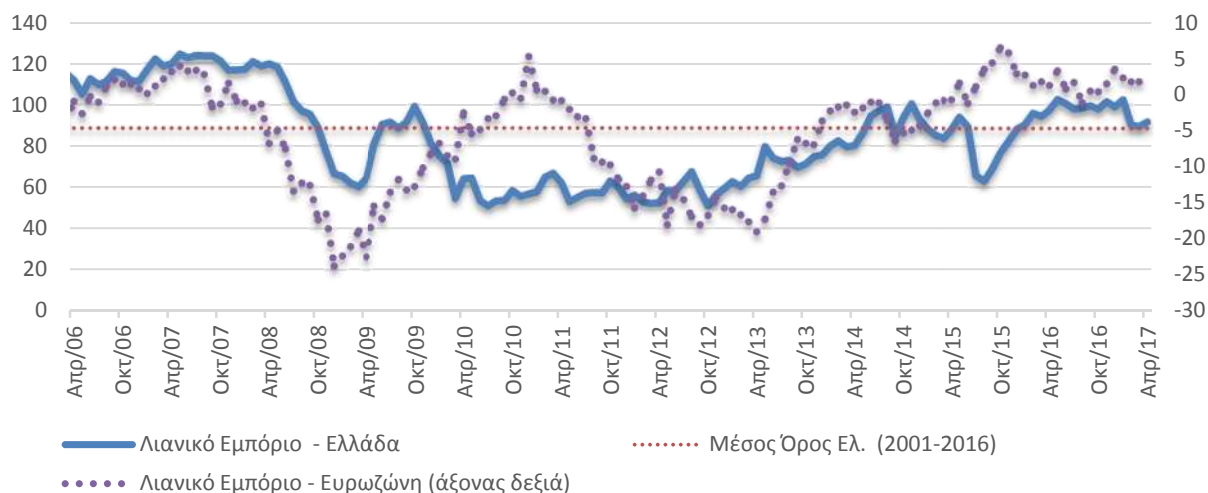
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος							
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)		Min	Max	2001-2016	2012	2013	2014	2015	2016			
		50,8 Ιούλ-10	124,3 Μαι-07	88,6	57,1	70,2	89,1	81,0	98			
2016												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
90,5	95,9	94,4	97,5	102,6	100,6	98,0	98,4	99,6	97,9	101,6	99,0	
2017												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
102,5	90,1	89,6	91,7									

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο
(1996-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα** κινούνται πτωτικά και τον Απρίλιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 86,7 (από 95,7) μονάδες, σε ελαφρώς υψηλότερη τιμή από την αντίστοιχη περσινή (86,7 μον.). Επί της ουσίας, ο μόνος δείκτης που μεταβάλλεται σημαντικά και έλκει τις προσδοκίες σε πτώση είναι το ισοζύγιο στις τρέχουσες πωλήσεις, το οποίο και εξασθενεί σημαντικά (-27 από +3 μον.). Στα υπόλοιπα στοιχεία του κλάδου καταγράφεται σχετική σταθερότητα: οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου παραμένουν στα ίδια σχεδόν επίπεδα (στις +22 μον. το σχετικό ισοζύγιο), όπως και οι εκτιμήσεις για το τρέχον ύψος των αποθεμάτων (-1 μον. ο δείκτης), αλλά και το ισοζύγιο στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές (στις +22 από +23 μον.). Στο ίδιο κλίμα, αμετάβλητες παραμένουν και οι προβλέψεις για την απασχόληση (στις +20 μον. το ισοζύγιο), αλλά και για τις τιμές (+2 μον. το ισοζύγιο), όπου σχεδόν καθολικά αναμένεται σταθερότητα από τις επιχειρήσεις του κλάδου.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Σημαντική ανάκαμψη προσδοκιών, βελτίωση στην ζήτηση της επόμενης περιόδου

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** βελτιώνεται και τον Απρίλιο, κινούμενος στις 82,4 (από 78,3) μονάδες, σε ανώτερα επίπεδα σε σχέση με τα αντίστοιχα περυσινά (70,6 μονάδες). **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων δίνουν τη θέση τους σε θετικό ισοζύγιο, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να βελτιώνονται επίσης, παρόλο που οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση επιδεινώνονται.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινείται σε θετικό πεδίο τιμών, στις +2 (από -8) μονάδες, ενώ αντίθετα οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση βαίνουν δυσμενέστερες (στις -5 από -2 μον. ο δείκτης). Το ισοζύγιο των +3 μονάδων στις προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου κερδίζει 8 μονάδες, ενώ θετικά εξελίσσονται και οι προβλέψεις για την απασχόληση (στις +2 από -8 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται εκ νέου στις -3 μονάδες, ενώ το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία διατηρείται στο 1/5 του συνόλου. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, το 1/3 επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του, το 1/5 την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 1/4 την τρέχουσα οικονομική συγκυρία (κεφαλαιακοί έλεγχοι, καθυστέρηση εισπράξεων Δημοσίου, υψηλή φορολογία κ.α.).

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών έλαβαν χώρα οι εξής μεταβολές:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία** ενισχύεται σημαντικά τον Απρίλιο λόγω της εορταστικής περιόδου του Πάσχα, στις 104,3 (από 96,8) μονάδες, σε πολύ υψηλότερο επίπεδο έναντι του αντίστοιχου περυσινού (79,7 μον.). Οι εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων κερδίζουν 10 μονάδες (στις +13 μον. το ισοζύγιο), ενώ στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, ο σχετικός δείκτης κινείται στις +15 (από +11) μονάδες. Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση μεταβάλλονται επίσης θετικά (+18 από +6 μον. το ισοζύγιο), ενώ το ισοζύγιο των +7 μονάδων στην απασχόληση του κλάδου αυξάνεται στις +18 μονάδες. Ο δείκτης των τιμών διαμορφώνεται στις +20 (από +10) μονάδες, ενώ τέλος, κινείται στο 36% (από 29%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 24% να κρίνει ως βασικό λειτουργικό εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 13% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το υπόλοιπο 1/4 την τρέχουσα οικονομική συγκυρία.

Ανοδικά κινείται τον Απρίλιο ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), φθάνοντας στις 77,9 (από 76,3) μονάδες, σε αισθητά υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με πέρυσι (43,1 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων εξομαλύνονται περαιτέρω, με το σχετικό ισοζύγιο να ισοσκελίζεται (από -7 μον.), όπως συμβαίνει και με τις εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης (στις -4 από -12 μον. ο δείκτης). Σχετικά με τις προβλέψεις της βραχυπρόθεσμης πορείας της ζήτησης, ο σχετικός δείκτης χάνει έδαφος και διαμορφώνεται στις +13 (από +21) μονάδες, ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία, στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται ήπια βελτίωση (στις -17 από -19 μον. ο δείκτης), με τις προσδοκίες για τις τιμές να υποδηλώνουν μικρή αποκλιμάκωση (-9 από +2 μον. το ισοζύγιο). Τέλος, το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ανεμπόδιστη επιχειρηματική λειτουργία διαμορφώνεται στο 26% (από 28%), με το 37% των ερωτηθέντων να

αναφέρει την ανεπαρκή ζήτηση ως σημαντικότερο πρόσκομμα, το 1/5 την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 16% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες.

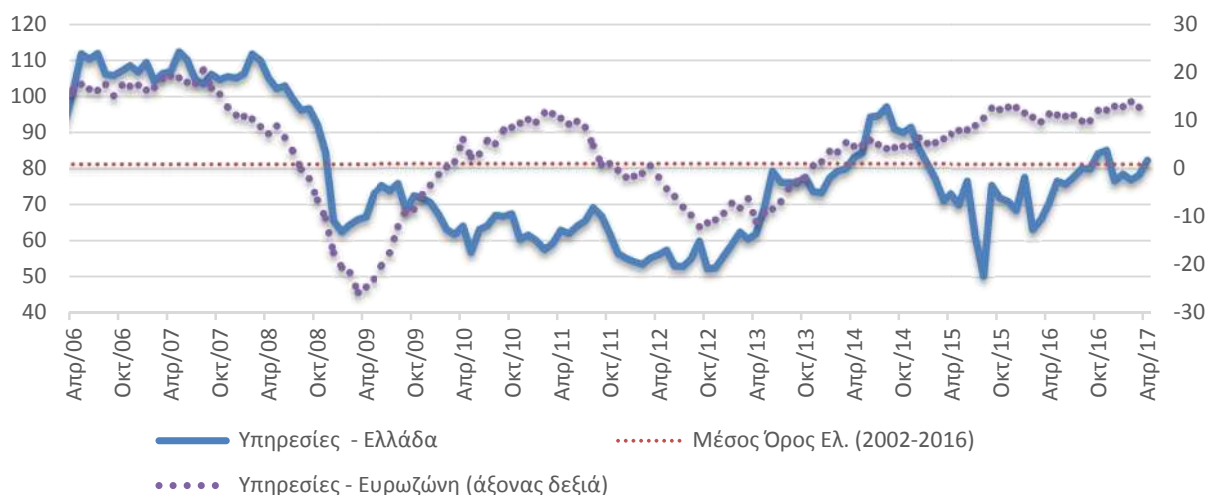
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος								
	Min	Max	2002-2016	2012	2013	2014	2015	2016			
Υπηρεσίες (1998-2006=100)	53,4 Φεβ-12	122,5 γ' τρίμ. 01	81,3	54,8	70,4	87,2	68,5	76,1			
2016											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
77,5	63,2	66,0	70,6	76,6	77,7	67,6	80,2	80,0	84,2	85,1	76,7
2017											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
78,5	76,9	78,3	82,4								

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες
(1998-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Στα ίδια επίπεδα κινείται τον Απρίλιο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, ο οποίος φθάνει στις 61,4 (από 62) μονάδες, ανώτερα από τα αντίστοιχα περσινά επίπεδα (45,5 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το αρνητικό ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων επιδεινώνεται περαιτέρω κατά 10 μονάδες, στις -30, εξέλιξη ανάλογη με εκείνη στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (-30 από -19 μον. το ισοζύγιο). Αντίθετα, οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης βελτιώνονται, με το σχετικό δείκτη να ισοσκελίζεται (από -20 μον.). Στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό ισοζύγιο κερδίζει έδαφος (-11 από -19 μον.), ενώ στις τιμές καταγράφεται σταθερότητα (-24 μον. ο δείκτης). Τέλος, κινείται στο 8% (από 10%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 44% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 30% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 16% άλλους παράγοντες ως τα βασικότερα εμπόδια λειτουργίας του.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** κινείται ανοδικά και τον Απρίλιο, φθάνοντας στις 74,9 (από 70,8) μονάδες, στα ίδια επίπεδα σε σχέση με τα αντίστοιχα περσινά (74,6 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των

επιχειρήσεων αμβλύνονται (στις -3 από -20 μον. το ισοζύγιο), ενώ το ισοσκελισμένο ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση χάνει 3 μονάδες. Οριακή βελτίωση καταγράφεται στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης (+11 από +9 μον. ο δείκτης), ενώ ανοδικά κινούνται και οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου (+11 από -9 μον. ο δείκτης). Ως προς τις προσδοκίες για τις τιμές, η αποπληθωριστική τάση παραμένει ως έχει (στις -22 μον. ο δείκτης), ενώ τέλος, το 27% (από 31%) των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 39% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 21% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης, και το 9% του υπόλοιπους παράγοντες ως τα κυριότερα προσκόμματα στη λειτουργία του.

Μικρή ανάκαμψη παρουσιάζουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές** τον Απρίλιο, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις 84 (από 81,2) μονάδες, σε ελαφρώς ανώτερη τιμή σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή (79,3 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων βελτιώνονται κατά 5 μονάδες, με το σχετικό ισοζύγιο να ισοσκελίζεται, ενώ οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση παραμένουν στα ίδια επίπεδα (στις -22 μον. ο δείκτης). Άνοδος των 6 μονάδων καταγράφεται στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης (+24 μον.), εξέλιξη ανάλογη με εκείνη στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου (+27 από +21 μον. το ισοζύγιο). Ο δείκτης των τιμών αυξάνεται κατά 2 μονάδες, στις -11, ενώ τέλος, μόλις το 4% των επιχειρήσεων του δείγματος δηλώνει εκ νέου ανεμπόδιστη επιχειρηματική λειτουργία, με τις μισές επιχειρήσεις να επισημαίνουν την ανεπάρκεια ζήτησης και από 1/5 αμφότερα την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και τους λοιπούς παράγοντες, ως τα βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία τους.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ

Ήπια ανάκαμψη καταναλωτικής εμπιστοσύνης μετά το ελάχιστο επίπεδο 3,5 ετών

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ενισχύθηκε τον Απρίλιο, μετά από ένα τρίμηνο συνεχούς υποχώρησης, καθώς διαμορφώθηκε στις -72,2 (από -74,4) μονάδες, επίπεδο ελαφρώς υψηλότερο σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό (-73,7 μον.). **Η άμβλυση των ιδιαίτερα δυσμενών προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάστασή τους, καθώς και για την οικονομική κατάσταση της χώρας, ενίσχυσε ελαφρώς την καταναλωτική εμπιστοσύνη. Οι μεταβολές σε αυτές τις προβλέψεις σε κάποιο βαθμό οφείλονται στην μερική άρση της αβεβαιότητας σχετικά με τη λήψη του προγράμματος. Άλλωστε, η λήψη των νέων δημοσιονομικών μέτρων αφορά στη διετία 2019 – 2020 και όχι βραχυπρόθεσμα και έχει ήδη προεξοφληθεί κατά τους προηγούμενους μήνες.** Η Ελλάδα διατηρεί σταθερά το προβάδισμά της έναντι των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών σε όρους απαισιοδοξίας των νοικοκυριών. Ακολουθούν η Βουλγαρία (-28,4 από -25,3 μον.), η Κροατία (-21,4 από -14,7 μον.), η Ουγγαρία (-15,6 από -11,3 μον.) και η Ιταλία (-14,6 από -13,6 μον.). Οι ευρωπαϊκοί δείκτες βελτιώθηκαν τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, φθάνοντας τις -3,4 (από -4,2) και τις -3,6 (από -5) μονάδες αντίστοιχα. Ανοδική τάση σημειώθηκε σε 13 χώρες (από 16 τον Μάρτιο και 9 τον Φεβρουάριο). Θετικό πρόσημο διατηρούν 12 χώρες: οι σκανδιναβικές (Δανία, Σουηδία, Φινλανδία), αλλά και το Λουξεμβούργο, το Βέλγιο, η Τσεχία, η Εσθονία, η Γερμανία, η Ισπανία, η Μάλτα, η Ολλανδία, η Αυστρία. Αναλυτικά στην Ελλάδα:

- **Βελτίωση προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες βελτιώθηκαν τον Απρίλιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -63,8 (από -69,1) μονάδες. Το 48% (από 54%) των νοικοκυριών αναμένει αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ μόλις το 2% προβλέπει ελαφρά βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +0,3 και -0,8 μονάδες.

- **Ανάκαμψη και στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο ανέκαμψαν τον Απρίλιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -74,7 (από -80,1) μονάδες. Το 62% (από 67%) των καταναλωτών προβλέπει αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι του οριακού 1% (από 3%) το οποίο αναμένει ελαφρά βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -7,7 και -5,2 μονάδες.

- **Εκ νέου διαμόρφωση της πρόθεσης για αποταμίευση σε διαχρονικά ελάχιστο επίπεδο**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες υποχώρησε περαιτέρω τον Απρίλιο, διαμορφούμενος για τέταρτο συνεχόμενο μήνα σε διαχρονικά ελάχιστο επίπεδο, στις -86,8 (από -86,1) μονάδες. Το 95% (από 94%) των νοικοκυριών θεωρεί λίγο έως καθόλου πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 5% (από 6%) τη θεωρεί αρκετά ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -0,6 και -4,8 μονάδες αντίστοιχα.

- **Εντείνεται ελαφρώς η απαισιοδοξία για την πορεία της ανεργίας**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες επιδεινώθηκε ελαφρώς τον Απρίλιο, στις 63,6 (από 62,4) μονάδες. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπει ελαφρά ή αισθητή άνοδο της ανεργίας διαμορφώθηκε στο 79% (από 78%), με το 5% των ερωτηθέντων να αναμένει εκ νέου μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη κινήθηκαν στις +5,5 και +3,6 μονάδες.

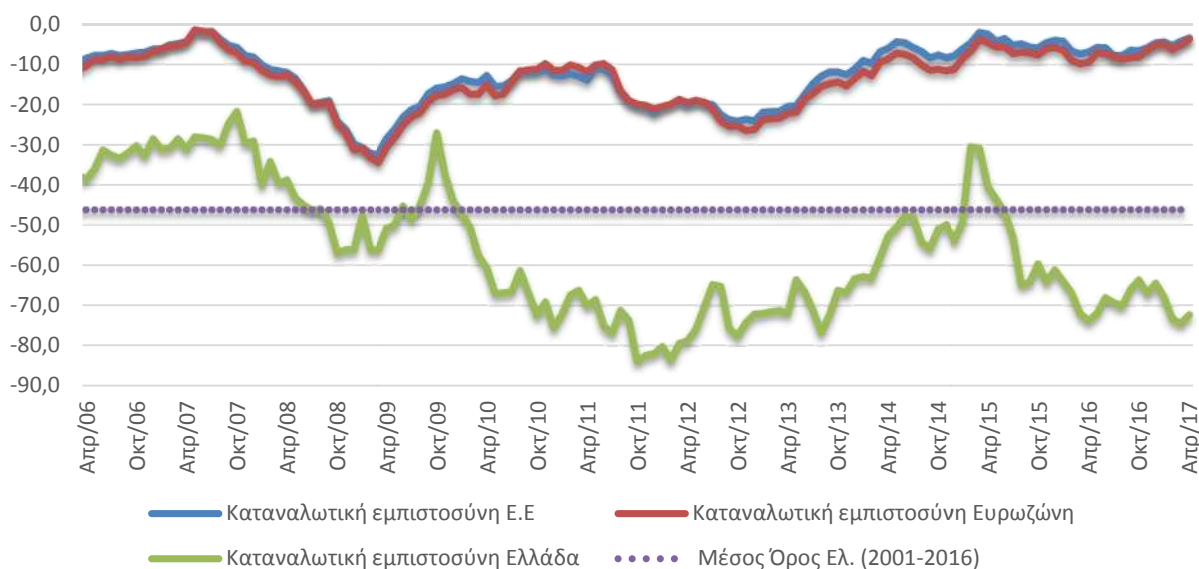
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016			
ΕΕ-28	-31,9 Μαρ-09	0,8 Ιαν-01	-12,3	-15,6	-21,4	-16,7	-7,2	-4,4	-6,3			
Ευρωζώνη	-34,2 Μαρ-09	1,0 Ιαν-01	-13,6	-14,4	-22,2	-18,7	-10,2	-6,2	-7,7			
Ελλάδα	-83,8 Οκτ-11	-16,9 Απρ-04	-48,1	-74,1	-74,8	-69,4	-54,0	-50,7	-68,0			
Περιοχή	2016											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-28	-4,2	-6,6	-7,3	-6,8	-5,7	-5,8	-7,7	-7,7	-6,4	-6,5	-5,8	-4,6
Ευρωζώνη	-6,3	-8,8	-9,7	-9,3	-7,0	-7,2	-7,9	-8,5	-8,2	-8,0	-6,2	-5,1
Ελλάδα	-63,9	-66,8	-71,9	-73,7	-71,9	-68,0	-69,2	-70,1	-65,9	-63,6	-66,9	-64,4
Περιοχή	2017											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-28	-4,3	-5,2	-4,2	-3,4								
Ευρωζώνη	-4,8	-6,2	-5,0	-3,6								
Ελλάδα	-67,8	-73,3	-74,4	-72,2								

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση κάθε μεγέθους υπερτερεί του ποσοστού όσων προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

• Ενισχύονται οι προθέσεις για μείζονες αγορές

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) ενισχύθηκε σημαντικά τον Απρίλιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -55,3 (από -65,1) μονάδες. Το 63% (από 73%) των καταναλωτών προβλέπει ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 1% (από 2%) αναμένει το αντίθετο.

Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -15,1 μονάδες στην ΕΕ και στις -18,2 μονάδες στην Ευρωζώνη.

• **Εξασθενούν οι πληθωριστικές προσδοκίες**

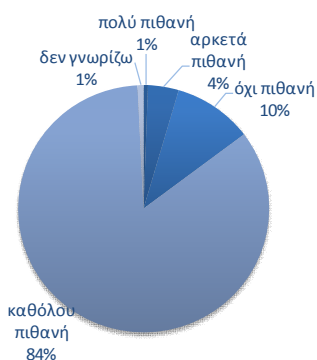
Το ισοζύγιο των 25,8 μονάδων στις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες τον Μάρτιο υποχώρησε τον Απρίλιο στις 20,2 μονάδες, με το 48% (από 56%) των νοικοκυριών να προβλέπει αύξηση τιμών με ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 29% (από 24%) να αναμένει σταθερότητα. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +18,3 και +13,9 μονάδες.

• **Ήπια μείωση του ποσοστού όσων δηλώνουν ότι «έχουν χρεωθεί»**

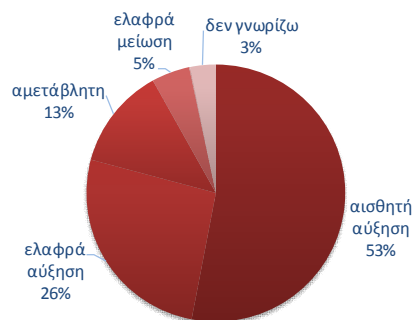
Ως προς τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» παρέμεινε τον Απρίλιο στο 63%, ενώ το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους αυξήθηκε ελαφρώς, στο 14% (από 12%). Οι καταναλωτές που δηλώνουν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ αντιπροσωπεύουν εκ νέου το 6% του συνόλου των ερωτηθέντων, ενώ όσοι δηλώνουν ότι «έχουν χρεωθεί» περιορίζονται οριακά, στο 17% (από 19%).

Διάγραμμα 7: Βασικοί Δείκτες έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

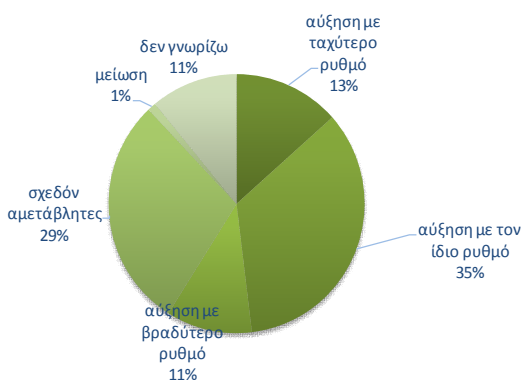
ΠΡΟΘΕΣΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

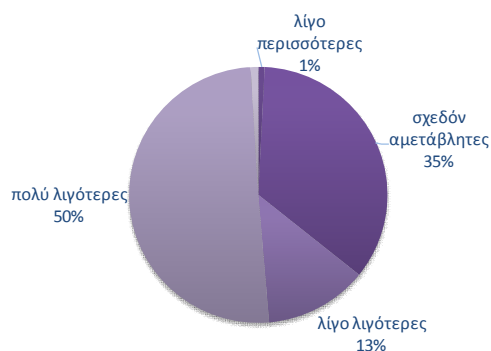
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Πηγή: IOBE

Τον Απρίλιο, στην έρευνα καταναλωτών εξετάζονται **τρία επιπρόσθετα ζητήματα** σε τριμηνιαία βάση, τα οποία εξειδικεύουν περισσότερο την πρόθεση για μείζονες αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών (αυτοκίνητο, κατοικία) και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως πρόδρομοι δείκτες για την ιδιωτική κατανάλωση. Αναλυτικά:

- Πτώση καταγράφεται στη μέτρηση Απριλίου σε σχέση με εκείνη του Ιανουαρίου ως προς την πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -95,3 (από -94) μονάδες. Ο αντίστοιχος δείκτης στην ΕΕ και την Ευρωζώνη έφτασε τις -65 (από -66,5) μονάδες στην πρώτη και τις -72 (από -72,5) μονάδες στη δεύτερη ζώνη. Το 99% (από 97%) των καταναλωτών στην Ελλάδα δηλώνει ότι δεν είναι πιθανό να αγοράσει αυτοκίνητο εντός του προσεχούς 12μήνου.
- Στο ίδιο επίπεδο σε σχέση με πριν τρεις μήνες κινείται η πρόθεση για αγορά ή κατασκευή κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -96,5 μονάδες. Αυτή η επίδοση παραμένει δυσμενέστερη από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς δείκτες, οι οποίοι διαμορφώθηκαν στις -82,2 (από -82,8) και τις -87,4 (από -87,6) μονάδες, στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Μόλις το 1% των νοικοκυριών εγχωρίως δηλώνει και πάλι ότι ίσως να προβεί σε αγορά / κατασκευή κατοικίας τον επόμενο χρόνο.
- Ολοκληρώνοντας, καθοδικά κινήθηκε τον Απρίλιο ο δείκτης της πρόθεσης πραγματοποίησης σημαντικών δαπανών για βελτίωση / ανανέωση της κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, ο οποίος διαμορφώθηκε στις -90 (από -87,6) μονάδες. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -51,1 (από -51,3) στην ΕΕ και στις -56,5 (από -55,3) μονάδες στην Ευρωζώνη. Το ποσοστό των ελληνικών νοικοκυριών που δηλώνουν ότι είναι αρκετά ή πολύ πιθανό να πραγματοποιήσουν σημαντικές δαπάνες αυτού του είδους το επόμενο χρονικό διάστημα υποχώρησε στο 2% (από 4%).